

ਯੁਵਾ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲਾ

ਸਲਾਨਾ ਸਮੀਖਿਆ, 2017',--ਯੁਵਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ

Posted On: 13 DEC 2017 2:12PM by PIB Chandigarh

'Year End Review, 2017', Department of Youth Affairs

The major achievements of Department of Youth Affairs (Ministry of Youth Affairs and Sports) During 2017 are given below:

ਸਲਾਨਾ ਸਮੀਖਿਆ, 2017',--ਯੁਵਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ

ਯੁਵਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ (ਯੁਵਾ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲਾ) ਦੀਆਂ 2017 ਦੌਰਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ—

1. ਨਹਿਰੂ ਯੁਵਾ ਕੇਂਦਰ ਸੰਗਠਨ (ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ)

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਦੇ 3.15 ਲੱਖ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 1.42 ਲੱਖ ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ/ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ—

* ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਲੋਂ 7.93 ਲੱਖ ਬੂਟੇ ਲਗਾਏ ਗਏ।

* ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਲੋਂ 10,166 ਯੂਨਿਟ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

* 2,327 ਮੁਹਾਰਤ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 69,597 ਮਰਦਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

* ਯੂਥ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ 280 ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 12,301 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

* 1854 ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 1,55,873 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

* ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ 1331 ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 1, 67,605 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

* ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲੇ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਲਈ 8054 ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 11,19,587 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

* 240 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਥ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 1,36,734 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

* 1,04,279 ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਵੈੱਛਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 8,825 ਸਰੂਲਾਂ / ਕਾਲਜਾਂ, 7,720 ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ 19,437 ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵਿੱਚ 8,72,813 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕੁੱਲ 9,29,737 ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਈਵੈਂਟ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 59,74,990 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

* ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ — 13,000 ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 3.8 ਲੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸਬੰਧੀ 2260 ਨਵੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ 3139 ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

* ਇੰਦਰਧਨੁਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ — ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ 52,317 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

* ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਰਨ ਫਾਰ ਯੂਨਿਟੀ (ਏਕਤਾ ਦੀ ਦੌੜ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹਿਰੂ ਯੁਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 2.5 ਲੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

* ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਪਖਵਾੜਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੂ ਯੁਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਸਲੱਮ ਅੰਦੋਲਨ — 'ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਘੱਟ ਵਿਕਸਿਤ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਝੋਪੜਪੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਇਆ। 12 ਸਲੱਮ ਯੁਵਾ ਦੋੜਾਂ, ਤਿਆਰੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਲੱਮ ਯੁਵਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। 14 ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 34,007 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ 384 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 2,55,474 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ 37,286 ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਨੇ ਯੋਗਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10,44,518 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਵੱਛਤਾ ਪਖਵਾੜਾ ਮਨਾਇਆ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਨੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪੱਧਰੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮੁਹਿੰਮ 1 ਤੋਂ 15 ਅਗਸਤ, 2017 ਤੱਕ ਸਵੱਛਤਾ ਪਖਵਾੜੇ ਅਧੀਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਹਿਰੂ ਯੁਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੂਥ ਵਾਲੰਟੀਅਰ, ਸਬੰਧਤ ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵੱਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

104,279 ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 872,813 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। 8237 ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ, ਬੱਸ ਅੱਡਿਆਂ, ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1,95,545 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੱਛਤਾ ਪਖਵਾੜੇ ਅਧੀਨ ਕੁੱਲ 9,29,737 ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਈਵੈਂਟ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 59,74,990 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਵੱਛਤਾ ਹੀ ਸੇਵਾ ਮੁਹਿੰਮ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮੁਹਿੰਮ "ਸਵੱਛਤਾ ਹੀ ਸੇਵਾ" ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਚਲਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਥ ਵਾਲੰਟੀਅਰ, ਸਬੰਧਤ ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵੱਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

20,384 ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ 20,384 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੱਛਤਾ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਆਈ ਈ ਸੀ ਮੋਟੀਰੀਅਲ ਵੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਕੁੱਲ 38,495 ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 205,154 ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਵੱਛ ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਸਵੱਛ ਸਿੱਧੀ — ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਸਵੱਛਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦੇ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ, ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨਲ ਰਾਜਕਵਰਧਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌੜ, ਏਸੀਐੱਸਐੱਮ ਮਾਨਯੋਗ ਯੁਵਾ ਮਾਮਲੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਸੁਤੰਤਰ ਚਾਰਜ) ਨੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਜੇਤੂਆਂ ਕੁਮਾਰੀ ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਗਥਲਾਲ ਪੀ ਐਸ ਨੂੰ 2 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਭਵਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈਈਸੀ - ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪਬਲੀਸਿਟੀ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ / ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਰਾਹੀਂ 220 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰਮਦਾਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ਼੍ਰਮਦਾਨ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਹੁਣ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 152 ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ

ਚੰਪਾਰਨ ਅੰਦੋਲਨ, ਬਿਹਾਰ ਦੇ 100 ਸਾਲ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੋਤੀਹਾਰੀ ਵਿਖੇ 15 ਤੋਂ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਤਕਰੀਬਨ 768 ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਗੁਹਾਟੀ ਵਿੱਖੇ ਯੂਥ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਯੂਥ ਕਨਕਲੇਵ ਗੁਹਾਟੀ ਵਿਖੇ 23 ਮਈ, 2017 ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਅਤੇ 900 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਰਾਏਪੁਰ (ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ) ਵਿਖੇ ਯੂਥ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ 25 ਮਈ, 2017 ਨੂੰ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰਾਏਪੁਰ ਵਿਖੇ ਯੂਥ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1359 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਸਲੱਮ ਯੁਵਾ ਦੌੜ - ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ 26 ਮਈ, 2017 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸਲੱਮ ਯੁਵਾ ਦੌੜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਝੁੱਗੀ ਝੱਪੜੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੀਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਝੱਪੜਪੱਟੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ 5,000 ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਕੋਜ਼ੀਕੋਡੇ (Kozhikode) ਵਿਖੇ ਯੂਥ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਜ਼ੀਕੋਡੇ, ਕੇਰਲਾ ਵਿਖੇ 15 ਜੂਨ, 2017 ਨੂੰ ਯੂਥ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਯੂਥ ਇੰਡੀਆ ਵਿਜ਼ਨ, 2000 ਸੀ। 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਗੰਗਟੋਕ (ਸਿੱਕਮ) ਵਿਖੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੀ ਯੂਥ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ - ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਗੰਗਟੋਕ (ਸਿੱਕਮ) ਵਿਖੇ 4 ਜੂਨ, 2017 ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਯੂਥ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਦੇ 1500 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਨਮਾਮੀਗੰਗੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਗੰਗਾ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਗਾ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਦੀਆਂ ਦਫਤਰੀਆਂ ਗੰਗਾ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ —

ਗੰਗਾ ਨਿਰੀਕਸ਼ਣ ਯਾਤਰਾ (26 ਮਈ ਤੋਂ 9 ਜੂਨ, 2017) ।

ਗੰਗਾ ਦੁਸਹਿਰਾ ਸਮਾਰੋਹ (3 ਅਤੇ 4 ਜੂਨ, 2017) - ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ 4 ਰਾਜਾਂ ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ 53 ਚੋਣਵਿਆਂ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕੁੱਲ 7601 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਗੰਗਾ ਵਰਿਕਸ਼ਾਰੋਪਣ ਸਪਤਾਹ (25 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 31 ਜੁਲਾਈ, 2017) — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਝਾਰਖੰਡ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਗੰਗਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ 30 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਗਾ ਵਰਿਕਸ਼ਾਰੋਪਣ ਸਪਤਾਹ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 8894 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ 2299 ਟੀਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 1,12,246 ਪੌਦੇ ਲਗਾਏ।

ਸਵੱਛ ਦਿੱਲੀ ਐਨ ਸੀ ਆਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਵੱਛ ਦਿੱਲੀ ਐਨ ਸੀ ਆਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ 502 ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਦੇ 2 ਯੂਐਲਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 3 ਯੂਐਲਬੀ ਵਿੱਚੋਂ 153 ਟੀਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਯਟਨ ਪਰਵ - ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਨੇ 5 ਤੋਂ 25 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯਟਨ ਪਰਵ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਯਟਨ ਪਰਵ ਦੌਰਾਨ ਯੂਥ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਕਬਾਇਲੀ ਯੂਥ ਵਟਾਂਦਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਟੀਵਾਈਈਪੀ) - ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 10 ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਟੀਵਾਈਈਪੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 7 ਰਾਜਾਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਝਾਰਖੰਡ, ਓਡੀਸ਼ਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ 29 ਐਲਡਬਲਿਯੂਓਈ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਅਤਿਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 2000 ਨੌਜਵਾਨ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਯੂਥ ਵਟਾਂਦਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਨੇ ਚਾਰ ਥਾਵਾਂ ਹਿਸਾਰ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ 8 ਰਾਜਾਂ ਦੇ 1000 ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ।

ਏਕ ਭਾਰਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਭਾਰਤ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਰ ਸੂਬਾਈ ਯੂਥ ਐਕਸਚੇਂਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਏਕ ਭਾਰਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਭਾਰਤ) 15 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਤੇਲੰਗਾਨਾ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਓਡੀਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ 4 ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 402 ਨੌਜਵਾਨ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪੱਧਰੀ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ — ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਬਲਾਕ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਗਣਰਾਜ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹਾਂ, 2018 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਸਕੀਮ (ਐਨਐੱਸਐੱਸ)

ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 3.86 ਮਿਲੀਅਨ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 41,442 ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ 396 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ / +2 ਕਾਲਜਾਂ, 16331 ਕਾਲਜਾਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ 28,621 ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ / ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ -

* ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ 14.1.2016 ਤੋਂ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਕੀਮ 2015 -16 ਤੱਕ ਸੀ ਐਸ ਐਸ ਰਹੀ।

* ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸਰਗਰਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਪਖਵਾੜੇ ਦੌਰਾਨ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ 3611 ਹਸਪਤਾਲਾਂ, 2616 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ, 1481 ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰਾਂ, 1096 ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮਾਂ (ਓਲਡ ਏਜ ਹੋਮਸ), 2252 ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ, 1062 ਯਤੀਮਖਾਨਿਆਂ, 176 ਅਪੰਗ ਕੇਂਦਰਾਂ, 949 ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ, 6961 ਬੱਸ ਅੱਡਿਆਂ, 2282 ਬੁੱਤਾਂ, 654 ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਰਵੇਖਣ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ ਵਿਸ਼ਨੂ ਨੇ ਪੇਅਜਲ ਅਤੇ ਸਵੱਛਤਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ 'ਸਵੱਛਤਾ ਹੀ ਸੇਵਾ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਆਯੋਜਿਤ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।

* ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ (21 ਜੂਨ, 2017) ਤਕਰੀਬਨ 22.16 ਲੱਖ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਯੋਗਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

* 33.54 ਲੱਖ ਪੈਦੇ ਸੈਪਲਿੰਗਜ਼ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਲਗਾਏ।

* ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ 3.96 ਲੱਖ ਯੂਨਿਟ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ।

* ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਮਿਸ਼ਨ ਇੰਦਰ ਧਨੁਸ਼ ਅਧੀਨ 4.50 ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਵਾਇਆ।

* 17,134 ਸਿਹਤ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 9.93 ਲੱਖ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

* 50,355 ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੈਲੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਮਾਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 36.05 ਲੱਖ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

* 148.71 ਲੱਖ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸ਼੍ਰਮਦਾਨ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ।

* 2.33 ਲੱਖ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

* ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੀਐੱਸਟੀ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਗਏ।

* 3 ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਮੇਲੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ 300 ਐਨਐੱਸਐੱਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਹਰ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

3. ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਯੂਥ ਡਿਵਲਪਮੈਂਟ (ਆਰਜੀਐਨਆਈਵਾਈਡੀ):

ਆਰਜੀਐਨਆਈਵਾਈਡੀ, ਸ੍ਰੀਪੇਰਿੰਬੁਦੁਰ (Sriperimbudur) (ਤਮਿਲਨਾਡੂ) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਯੁਵਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ, ਖੋਜ, ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਆਊਟਰੀਚ ਪਹਿਲ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਆਰਜੀਐਨਆਈਵਾਈਡੀ ਨੂੰ ਆਰਜੀਐਨਆਈਵਾਈਡੀ ਕਾਨੂੰਨ, 2012 ਰਾਹੀਂ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਸੰਸਥਾਨ' ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਰਜੀਐਨਆਈਵਾਈਡੀ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਾਂ/ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ:

- ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਕ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ 2017 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 2010 ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਯਤਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 2017 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਕ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯੁਵਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਖੇਡ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਸੁਤੰਤਰ ਚਾਰਜ) ਕਰਨਲ ਰਾਜਯਵਰਧਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌੜ ਨੇ 13 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।
- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੁਵਕ ਨੀਤੀ 2014 ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟ ਮਾਡਲ ਰਾਹੀਂ 14433 ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਖਲਾਈ/ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ 210 ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ।
- ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਵਿਆਪਕ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਨਆਈ-ਐੱਮਐੱਸਐੱਮਈ ਨਾਲ ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਨੇ ਸੱਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ 700 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ।
- ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ, ਆਈਆਈ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜੀਵਨ ਹੁਨਰ, ਉੱਦਮਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2016-17 ਅਤੇ 2017-18 ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ 190 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਅਦਾਤਰ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖੋਜ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ 26 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਪੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 8 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ।
- ਕੱਪੜਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉੱਦਮਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸ਼ਨ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਅਤੇ ਖੁਦਰਾ 'ਤੇ ਬੀ.ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਪੈਰਲ ਟਰੇਨਿੰਗ ਐਂਡ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਸੈਂਟਰ (ਏਟੀਡੀਸੀ), ਕੱਪੜਾ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ 19 ਏਟੀਡੀਸੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 513 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲਿਆਂ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਨੂਠਾ ਇੱਕ ਸਾਲਾ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 2017 ਵਿੱਚ 51 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ।
- ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਐਮਬਰੋਨਿਕ ਸੋਸ਼ਲ ਬਿਜਨਸ ਇਨਕਿਊਬੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ (Embryonic Social Business Incubation Centre) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
- ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੇਂਦਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ।
- ਆਈਆਈਐੱਸਆਰ/ਇਸਰੋ ਵੱਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਗੁੱਡ ਗਵਰਨੈਂਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ।
- ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਖੋਜ ਵਿੰਗ, ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਐਂਡ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (ਆਈਆਈਆਈਡੀਈਐੱਮ) ਨਾਲ 13 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ।
- ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਰੂਰਲ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ (ਐੱਨਸੀਆਰਆਈ) ਨਾਲ ਸਿਖਲਾਈ, ਖੇਤਰੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ, ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ, ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਲਈ 1 ਨਵੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਐੱਨਸੀਆਰਆਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ।
- ਆਰਜੀਐੱਨਆਈਵਾਈਡੀ ਦੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ/ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ/ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ
1.	13 ਤੋਂ 21 ਜਨਵਰੀ, 2017 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ	2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ
2.	ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਯੁਵਾ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਸਥੂਤ ਅਧਾਰਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ-ਏਸ਼ੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯੁਵਾ ਨੀਤੀ ਟੂਲਬਾਕਸ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਲਈ 29 ਮਈ ਤੋਂ 1 ਜੂਨ, 2017 ਤੱਕ ਏਸ਼ੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਬੈਂਕਾਕ, ਥਾਈਲੈਂਡ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।	1 ਟਰੇਨਿੰਗ ਅਫਸਰ
3.	9-16 ਜੁਲਾਈ, 2017 ਤੱਕ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੁਵਕ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	16 ਵਿਦਿਆਰਥੀ+1 ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰ
4.	29 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 3 ਅਗਸਤ, 2017 ਤੱਕ ਕੰਪਾਲਾ, ਯੁਗਾਂਡਾ (ਅਫਰੀਕਾ) ਵਿਖੇ 9ਵੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਯੁਵਕ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ	1 ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰ
5.	14 ਤੋਂ 21 ਸਤੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ	4 ਵਿਦਿਆਰਥੀ
6.	14 ਤੋਂ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਰੂਸ ਵਿਖੇ 19ਵਾਂ ਯੁਵਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਮੇਲਾ	2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ+1 ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰ
7.	4 ਤੋਂ 9 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ	1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ
8.	11 ਤੋਂ 27 ਦਸੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ	6 ਵਿਦਿਆਰਥੀ

4. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਯੋਗ:

ਵਿਭਾਗ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੁਵਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਅਪ੍ਰੈਲ, 2016	<ul style="list-style-type: none"> 10 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਦੇ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੌਰਾ 50 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨੇਪਾਲੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੌਰਾ 4 ਮੈਂਬਰੀ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਬਹਿਰੀਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੂਥ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।
ਮਈ, 2016	<ul style="list-style-type: none"> 34 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਦੌਰਾ 49 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੌਰਾ 10 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਵੀਅਤਨਾਮ ਦਾ ਦੌਰਾ
ਜੂਨ, 2016	<ul style="list-style-type: none"> 196 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਚੀਨ ਦੌਰਾ
ਜੁਲਾਈ, 2016	<ul style="list-style-type: none"> 46 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਰੂਸ ਦਾ ਦੌਰਾ 10 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਬ੍ਰਿਕਸ ਯੂਥ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਚੀਨ ਦਾ ਦੌਰਾ 6 ਮੈਂਬਰੀ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਕੰਪਾਲਾ, ਯੂਗਾਂਡਾ ਦਾ 9ਵੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਯੁਵਕ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਦੌਰਾ
ਸਤੰਬਰ, 2016	<ul style="list-style-type: none"> 30 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੌਰਾ 31 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਫਲਸਤੀਨ ਦਾ ਦੌਰਾ
ਅਕਤੂਬਰ, 2016	<ul style="list-style-type: none"> 121 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁਵਕ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਰੂਸ ਦਾ ਦੌਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ 3 ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸੇਂਟ ਪੀਟਸਬਰਗ, ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਕਸ ਯੰਗ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੇਰੀਅਨਜ਼ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦੌਰਾ 34 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆਈ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੌਰਾ
ਨਵੰਬਰ, 2016	<ul style="list-style-type: none"> 195 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਚੀਨੀ ਯੁਵਾ ਵਫ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੌਰਾ

'ਐਨਵਾਈਕੇਐੱਸ ਅਤੇ ਐੱਨਐੱਸਐੱਸ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀਕਰਨ' ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਯੂਐੱਨਡੀਪੀ/ਯੂਐੱਨਵੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ 4 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 14 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਪੂਰੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

5. ਯੁਵਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਐੱਨਪੀਵਾਈਏਡੀ):

ਯੁਵਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ/ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਨਪੀਵਾਈਏਡੀ ਇੱਕ ਅੰਬਰੇਲਾ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਐੱਨਪੀਵਾਈਏਡੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

- ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਸਮੇਤ 15 ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਵਾਈ ਗਈ।
- ਪੰਜਵਾਂ ਉੱਤਰੀ ਪੂਰਬੀ ਯੁਵਕ ਮੇਲਾ ਗੰਗਟੋਕ, ਸਿੱਕਮ ਵਿਖੇ 28 ਤੋਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।
- 22ਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੁਵਕ ਮੇਲਾ 12 ਤੋਂ 16 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਵਿਹਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੈਪੁਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਇਸ ਸਾਲ ਤੇਜਿੰਗ ਨੌਰਗੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਹਸੀ ਐਵਾਰਡ, 2016 ਬਲ, ਜਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀਆਂ ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ ਲਈ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੁਵਾ ਲੀਡਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਐੱਨਵਾਈਐੱਲਪੀ):

ਸਾਲ 2014-15 ਦੇ ਬਜਟ ਐਲਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੁਵਾ ਲੀਡਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਐੱਨਵਾਈਐੱਲਪੀ) (National Young Leaders Programme (NYLP)) ਦਸੰਬਰ, 2014 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

- ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਯੂਥ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਐੱਨਵਾਈਕੇਐੱਸ-ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ/ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 1.76 ਲੱਖ ਯੁਵਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ 2,047 ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2.92 ਲੱਖ ਯੁਵਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ 23,255 ਪਿੰਡ ਪੱਧਰੀ ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਯੂਥ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 2017-18 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੋਗ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 21.06.2017 ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।
- ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਯੁਵਕ: ਸ਼੍ਰਮਦਾਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਯੁਵਕਾਂ ਦੇ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਐਵਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਯੂਥ ਹੋਸਟਲ:

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯੂਥ ਹੋਸਟਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਥ ਹੋਸਟਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉੱਦਮ ਹੈ। ਯੂਥ ਹੋਸਟਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 83 ਯੂਥ ਹੋਸਟਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਇੰਗ (ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਛੇ ਯੂਥ ਹੋਸਟਲ ਆਗਰਾ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਡਲਹੌਜੀ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਜੋਧਪੁਰ (ਰਾਜਸਥਾਨ), ਮੈਸੂਰ (ਕਰਨਾਟਕ), ਪਣਜੀ (ਗੋਆ) ਅਤੇ ਪੁੰਡੂਚੇਰੀ ਨੇ ਆਈਐੱਸਓ 9001: 2008 ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

*****

